

X ŚWIATOWY TYDZIEŃ KULTURY I JĘZYKA WŁOSKIEGO

Wystawy towarzyszące

(Poznań, 18-24 października 2010 r.)

W Poznaniu od 18 do 24 października 2010 r. odbywał się X Światowy Tydzień Kultury i Języka Włoskiego zorganizowany przez Stowarzyszenie Polonia-Italia. W jego ramach otwarto dwie bardzo interesujące wystawy, którym warto poświęcić uwagę.

Pierwszą z nich przygotowała Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu. Z jej ramienia kuratorem wystawy była Maria Lamberti. Wystawa została otwarta 18 października w obecności prorektora Uniwersytetu Adama Mickiewicza prof. dr hab. Jacka Witkosia, przewodniczącego rady Miasta Poznania Grzegorza Ganowicza i Członka Zarządu Województwa Wielkopolskiego, Arkadiusza Błochowiaka.

Tematem wystawy była „Problematyka włoska w publikacjach poznańskiego środowiska naukowego”. Biblioteka Uniwersytecka zaprezentowała dorobek poznańskich naukowców z różnych dziedzin, ale połączonych wspólnym mianownikiem – tematyką włoską. Bardzo licznie prezentowały się publikacje specjalistów zajmujących się historią starożytną – m.in. Leszka Mrozwicza, Kazimierza Ilskiego, Aleksandra Mikołajczaka. Poznańskich mediewistów reprezentowały również liczne dzieła, wśród których należy wyróżnić prace p.red. Jerzego Strzelczyka, Jacka Wiesiołowskiego, Tomasza Jasińskiego czy Jakuba Kujawińskiego. Spośród znawców historii Włoch dorobkiem wyróżniał się niewątpliwie Stanisław Sierpowski. W ekspozycji uwagę z dziedziny literatury zwracały nowe tłumaczenia dzieł Dantego i Umberto Eco autorstwa Agnieszki Kuciak. Na wystawie udało się również pokazać różnorodne publikacje poznańskich naukowców z zakresu muzykologii, filmoznawstwa, prawa, teologii, filozofii, filologii, sztuki, edukacji, politologii, architektury i archeologii.

Wystawa umiejscowiona w pięknym holu Collegium Minus przy ul. Wieniawskiego była ciekawym dopełnieniem uroczystości otwarcia Tygodnia włoskiego w Poznaniu.

Dzień później - 19 października - równie interesującą ekspozycję otworzył dyrektor Biblioteki Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, Arkadiusz Wagner w gmachu przy ul. Mielżyńskiego w Poznaniu. Kuratorem wystawy pt. „Italica z poznańskich bibliotek i archiwów” byli Elżbieta Stelmaszczyk i Arkadiusz Wagner. Zaprezentowano na niej niezwykle ciekawą kolekcję rękopisów i starodruków związanych z kulturą włoską. Wystawione obiekty pochodziły w większości ze zbiorów Biblioteki PTPN, ale pokazano również cymelia z Biblioteki Uniwersyteckiej UAM, Biblioteki Raczyńskich i Archiwum Państwowego w Poznaniu.

W pięknych gablotach w Sali Posiedzeń PTPN zwiedzający podziwiali około stu ksiąg i rękopisów z XVI – XVIII wieku. Wśród nich wyróżniały się trzy cenne wczesnorenesansowe inkunabuły z oficyn włoskich – najstarszy *De civitate Dei* Augustinusa Aureliusza drukowany piękną antyką w Wenecji w 1470 r. czy cenny ze względu na iluminowany złotem inicjał *De priscorum proprietate verborum* Junianusa Maiusa. Na wystawie można było zobaczyć również inne stare druki z oficyn włoskich – niezwykle rzadkie dzieło Andrea Fulvio *Illustrium imagines* z 1517 r. czy pierwodruk „podręcznika” etykiety dworskiej Baldassare Castiglione *Il libro del cortegiano* z 1528 r. Na uwagę zasługiwały też druki, których oprawy dokonano w Poznaniu na wzór wenecki.

Naukę reprezentowały liczne dzieła włoskie – *Systema cosmicum in quo dialogis IV* Galileo Galilei czy Hieronymusa Mercurialis *De morbis puerorum tractatus* opracowany przez Jana Hieronima Chrościejewskiego - związanego z Poznaniem prekursora polskiej pediatrii. W osobnej gablocie wystawiono cenne zieleńniki, wśród nich dzieło słynnego botanika Pietro Andrea Mattioli.

Na wystawie można było podziwiać liczne traktaty o architekturze włoskiej - m.in. Albertiego, Cataneo i Vignoli. Uwagę przyciągał traktat Marcusa Vitruwiusa z 1548 r. i przepiękny atlas Joannesa Blaeu *Theatrum civitatum et admirandum Italiae* ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej UAM. Album rzymskich pomników Giambatista Piranesi *Le antichita Romane* z 1784 r. udostępniła Biblioteka Raczyńskich. Kontrastem dla atlasów o wielkich formatach były miniaturowe przewodniki podróżnicze po Włoszech drukowane w Officina Elzeviriana w XVII wieku.

Na uwagę zasługiwały również druki w pięknych złożonych oprawach pochodzące z prywatnych bibliotek papieskich wyróżniające się superexlibrisami papieża Klemensa X i Klemensa XI.

Niezwykle ciekawym elementem wystawy były cymelia z Biblioteki Uniwersyteckiej UAM i Archiwum Państwowego w Poznaniu. Ze zbiorów pierwszej z tych dwóch instytucji pochodzi *Dziennik Emilii Potockiej z podróży do Włoch* z XIX wieku oraz unikatowy dokument potwierdzający odbiór wynagrodzenia dla kapeli Aspirillo Pacelli - kapelmistrza kościoła Trinita dei Pellegrini w Rzymie - za występy w marcu 1594 r. Warto dodać, że muzyk ten w 1602 r. objął stanowisko maestro di cappella na dworze Zygmunta III i przebywał w Rzeczypospolitej aż do śmierci w 1623 r.¹

Z Archiwum Państwowego wystawiono księgi kasowe kupców włoskich z Poznania z XVII wieku.

Obie wystawy stanowiły bardzo ważny element obchodów Tygodnia włoskiego w Poznaniu. Pierwsza pokazała liczne i różnorodne badania naukowców środowiska naukowego Poznania nad problematyką włoską. Druga dała możliwość wyeksponowania cennych starodruków związanych z włoską

¹ Patalas, Aleksandra (2003), *Madriagale spirituale* w siedemnastowiecznej Rzeczypospolitej – kompozycje Aspirilia Pacellego, *Muzyka: kwartalnik poświęcony historii i teorii muzyki*, nr 4, s.47-76.

kulturą, często unikalnych druków i dokumentów znajdujących się w zbiorach poznańskich bibliotek i Archiwum Państwowego w Poznaniu.

Monika Theus
Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu